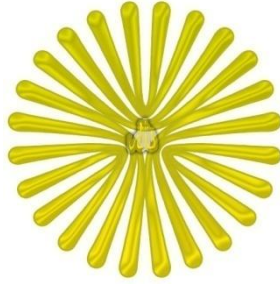

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دانشگاه پیام نور
مرکز: کرج

بخش علمی: الهیات و علوم اسلامی

پایان نامه

برای دریافت مدرک کارشناسی ارشد
رشته: حقوق جزا و جرم شناسی

عنوان پایان نامه :

قرارهای نهایی دادسرا در نظام کیفری ایران و مصر

عبدالرضا مبارکی

استاد راهنما :

جناب آقای دکتر کریم بخنوه

استاد مشاور :

جناب آقای دکتر رامین پورسعید

شهریور ۱۳۹۱

باسمه تعالی

تصویب نامه

پایان نامه کارشناسی ارشد رشته حقوق جزا و جرم شناسی

تحت عنوان: قراردادهای نهائی دادسرا در نظام کیفری ایران و مصر

نام و نام خانوادگی: عبدالرضا مبارکی

شماره دانشجویی: ۸۶۷۱۰۴۹۷۸

ساعت: ۸/۳۰ - ۱۰/۳۰

روز: پنجشنبه

تاریخ دفاع: ۹۱/۰۶/۳۰

درجه ارزشیابی: ب

به حروف: پنج

نمره به عدد: ۱۸.۴۰

اعضای هیات داوران:

ردیف	نام و نام خانوادگی	هیات داوران	مرتبه دانشگاهی	دانشگاه / موسسه	امضاء
۱	دکتر کریم بخنوه	استاد راهنما	استادیار	آستانه اشرافیه (پیام نور)	
۲	دکتر رامین پورسعید	استاد مشاور	استادیار	هشگرد (پیام نور)	
۳	دکتر فاطمه علیپور	استاد داور	استادیار	کرج (پیام نور)	
۴	عبدالقاسم ترابی	نماینده تحصیلات تکمیلی	مدیر تحصیلات تکمیلی	کرج (پیام نور)	

کرج، رجایی شهر، بلوار مودن
خیابان دانشگاه
کدپستی: ۳۱۴۹۹۶۸۱۴۳
تلفن: ۰۲۶-۳۴۲۰۹۵۰۱-۵۰
دورنگار: ۰۲۶-۳۴۲۰۹۵۲۵

شماره:
تاریخ:
پیوست:

گواهی اصالت، نشر و حقوق مادی و معنوی اثر

اینجانب عبدالرضا مبارکی دانشجوی ورودی سال.....مقطع کارشناسی ارشد رشته حقوق جزا و جرم شناسی گواهی می‌نمایم چنانچه در پایان نامه خود از فکر، ایده و نوشته دیگری بهره گرفته ام با نقل قول مستقیم و غیرمستقیم منبع و ماخذ آن را نیز در جای مناسب ذکر کرده‌ام. بدیهی است مسئولیت تمامی مطالبی که نقل قول دیگران نباشد بر عهده خویش می‌دانم و جوابگوی آن خواهم بود.

دانشجو تأیید می‌نماید که مطالب مندرج در این پایان نامه (رساله) نتیجه تحقیقات خودش می‌باشد و در صورت استفاده از نتایج دیگران مرجع آن را ذکر نموده است.

نام و نام خانوادگی دانشجو

تاریخ و امضاء

اینجانب عبدالرضا مبارکی دانشجوی ورودی سال.....مقطع کارشناسی ارشد رشته حقوق جزا و جرم شناسی گواهی می‌نمایم چنانچه براساس مطالب پایان نامه خود اقدام به انتشار مقاله، کتاب، و... نمایم ضمن مطلع نمودن استاد راهنما، با نظر ایشان نسبت به نشر مقاله، کتاب، و... و به صورت مشترک و با ذکر نام استاد راهنما مبادرت نمایم.

نام و نام خانوادگی دانشجو

تاریخ و امضاء

کلیه حقوق مادی مترتب از نتایج مطالعات، آزمایشات و نوآوری ناشی از تحقیق موضوع این پایان نامه متعلق به دانشگاه پیام نور می‌باشد.

ماه و سال

تقدیم بہ:

ہمسر عزیزم کہ در دوران تحصیل، ہموارہ، ہچون کوہی استوار کوتاہی ہاں
مرا با عشق و صمیمیت پر نمود و بہ نوکل زندگی ام محمد ماہان کہ امید زندگی
مشترکان است.

تقدیر و شکر:

بار خدایا تو را سپاس می گویم که به من توفیق تحصیل علم عطا نمودی و
مرا بر آن داشتی که با کوشه ای از آثار خلقت آشنا شوم و ذره این
دریای بی کران، هستی را بشناسم؛ و در این شناخت، به بزرگی عظمت
تو و سنگینی خلقت خویش که ساخته و پرداخته توست پی برم.

چکیده

اظهارنظر در خصوص اتهام منتسب به متهم و دلایل آن و لزوم یا عدم لزوم ارسال پرونده به دادگاه به منظور محاکمه متهم را که با صدور قرار اعلام می شود و به موجب آن مرحله تحقیقات مقدماتی (در داسرا) پایان یافته و پرونده از تصرف مقام قضایی خارج می گردد، قرار نهایی یا اظهارنظر قضایی می گویند. لذا اصولاً جز موارد استثنایی تا زمانی که تحقیقات مقدماتی پایان نیابد، صدور قرار نهایی مجوز ندارد. در واقع قضات داسرا (به طور معمول) بایستی پس از خاتمه و تکمیل تحقیقات مقدماتی نسبت به موضوع دآوری کرده، قرار نهایی صادر کنند که این قرارها جریان تحقیقات را به طور کلی قطع کرده و پس از تایید آن پرونده یا بایگانی می شود و یا جهت رسیدگی به دادگاه فرستاده می شود. برخی از این قرارها پس از ورود به ماهیت صادر می شود و برخی بدون ورود به ماهیت پرونده تنها دائر بر عدم امکان اظهارنظر راجع به اتهام شخص متهم به دلایل شکلی است.

کلیدواژه: قرار، آیین دادرسی مدنی، حکم، داسرا، قرار نهایی

فهرست مطالب

صفحه

عنوان

فصل اول: کلیات پژوهشی

- ۱-۱ مقدمه..... ۲
- ۲-۱ بیان مسئله ۴
- ۳-۱ ضرورت انجام تحقیق..... ۵
- ۴-۱ مشکلات موجود..... ۵
- ۵-۱ پیشینه تحقیق..... ۶
- ۶-۱ سوال اصلی تحقیق..... ۶
- ۷-۱ سوالات فرعی تحقیق..... ۶
- ۸-۱ فرضیه‌های تحقیق..... ۶
- ۹-۱ اهداف تحقیق..... ۷
- ۱۰-۱ نوآوری تحقیق..... ۷

فصل دوم: مفهوم قرار نهایی در ایران و مصر

- ۱-۲ ساختار نظام حقوقی و کیفری ۱۰
- ۱-۱-۲ نظام حقوق مصر..... ۱۰
- ۱-۱-۱-۲ مبارزات سیاسی و تأثیر آن در حاکمیت قانون..... ۱۱
- ۲-۱-۱-۲ جایگاه دستگاه قضائی در تحولات سیاسی ۱۱

- ۱۲.....۳-۱-۱-۲ ترکیب و صلاحیت محاکم
- ۱۲.....۴-۱-۱-۲ دادگاه عالی قانون اساسی
- ۱۳.....۵-۱-۱-۲ حقوق سیاسی، حقوق مدنی و حاکمیت قانون
- ۱۴.....۶-۱-۱-۲ آیین دادرسی کیفری مصر
- ۱۵.....۲-۱-۲ آیین دادرسی کیفری
- ۱۵.....۱-۲-۱-۲ پیشینه آیین دادرسی کیفری
- ۱۵.....۱-۱-۲-۱-۲ دوران پیش از اسلام
- ۱۶.....۲-۱-۲-۱-۲ دوران اسلامی
- ۱۷.....۳-۱-۲-۱-۲ دوران مشروطیت
- ۱۸.....۴-۱-۲-۱-۲ دوران جمهوری اسلامی ایران
- ۱۹.....۲-۲-۱-۲ اصول آیین دادرسی کیفری
- ۲۰.....۲-۲ قواعد کلی حاکم بر سیستم کیفری
- ۲۰.....۱-۲-۲ تعریف مجرم
- ۲۱.....۲-۲-۲ تعریف مجازات
- ۲۲.....۳-۲-۲ اصل قانونی بودن جرم و مجازات
- ۲۳.....۱-۳-۲-۲ تاریخچه اصل قانونی بودن جرم و مجازات
- ۲۴.....۲-۳-۲-۲ دلایل ضرورت این اصل
- ۲۵.....۳-۳-۲-۲ انتقادات وارد بر اصل قانونی بودن

۳-۲ قرار ۲۵

۱-۳-۲ تعریف قرار ۲۵

۱-۱-۳-۲ در حقوق ایران ۲۶

۱-۱-۳-۲ قرار اعدادی یا مقدماتی ۲۷

۲-۱-۳-۲ سایر قرارهای اعدادی یا مقدماتی ۳۰

۲-۱-۳-۲ در حقوق مصر ۳۱

۲-۳-۲ تفاوت قرار و حکم ۳۲

فصل سوم: تحلیل مبانی قرار نهایی

۱-۳ شرایط صدور قرار و حل اختلاف بین دادستان و بازپرس در صدور قرار نهایی ۳۶

۱-۱-۳ قرار منع تعقیب ۳۶

۱-۱-۳-۱ شرایط صدور ۳۶

۲-۱-۳-۱ اعتراض به قرار ۳۷

۲-۱-۳ قرار تامین کیفری ۳۸

۱-۲-۱-۳ شرایط صدور قرار تامین کیفری ۳۸

۲-۲-۱-۳ اعتراض به قرار ۳۸

۳-۱-۳ اختلاف بین دادستان و بازپرس ۳۹

۱-۳-۱-۳ مرجع حل اختلاف بازپرس و دادستان ۴۱

۲-۳-۱-۳ قرار عدم صلاحیت ۴۱

- ۲-۳ مقایسه قرارنهایی در آیین دادرسی مدنی و کیفری ۴۳
- ۱-۲-۳ اعدادی ۴۴
- ۲-۲-۳ قرار موقت ۴۴
- ۳-۲-۳ قرار قرینه ۴۴
- ۴-۲-۳ قرار قطعی ۴۶
- ۵-۲-۳ حکم در قانون آیین دادرسی کیفری مصر ۴۶
- ۳-۳ فراغ دادرسی از تحقیقات مقدماتی ۴۸
- ۱-۳-۳ در آمدی بر تحقیقات مقدماتی ۴۸
- ۲-۳-۳ پایان تحقیقات مقدماتی آغاز صدور قرار نهایی ۵۱
- ۳-۳-۳ ویژگی های تحقیقات مقدماتی ۵۳
- ۱-۳-۳-۳ سریع بودن ۵۳
- ۲-۳-۳-۳ غیرعلنی بودن ۵۴
- ۳-۳-۳-۳ کتبی بودن ۵۴
- ۴-۳-۳-۳ غیرترافعی بودن ۵۵
- ۴-۳-۳ مراجع انجام دهنده ی تحقیقات مقدماتی ۵۵
- ۵-۳-۳ شروع به تحقیقات مقدماتی ۵۶
- ۶-۳-۳ جمع آوری دلایل ۵۷
- ۱-۶-۳-۳ تحقیق از شاکی ۵۷

۵۸..... ۲-۶-۳-۳ تحقیق از شاهد

۵۸..... ۳-۶-۳-۳ تحقیق از متهم

فصل چهارم: قرار نهایی و مرجع صدور

۶۰..... ۱-۴ ماهیت قرار نهایی

۶۱..... ۲-۴ انواع قرار نهایی

۶۱..... ۱-۲-۴ قرار منع تعقیب

۶۳..... ۲-۲-۴ قرار موقوفی تعقیب

۶۳..... ۳-۲-۴ قرار ترک یا ترک محاکمه

۶۴..... ۴-۲-۴ قرار مجرمیت

۶۵..... ۵-۲-۴ قرار تعلیق تعقیب

۶۶..... ۳-۴ دادسرا

۶۷..... ۱-۳-۴ سازمان دادسراها

۶۸..... ۲-۳-۴ پیشینه دادسرا

۶۸..... ۱-۲-۳-۴ در حقوق ایران

۷۱..... ۲-۲-۳-۴ در حقوق مصر

۷۴..... ۳-۳-۴ جایگاه دادسرا

۷۴..... ۱-۳-۳-۴ در حقوق ایران

۷۴..... ۱-۱-۳-۳-۴ تعقیب دعوای عمومی

۷۹.....۴-۳-۳-۱-۲ مزایای احیای داسرا

۸۱.....۴-۳-۳-۲ حقوق مصر

۸۲.....۴-۳-۴ خصوصیات داسرا

۸۲.....۴-۳-۱-۴ سلسله مراتب در داسرا

فصل پنجم: نتیجه گیری و پیشنهادات

۸۸.....۵-۱ نتیجه گیری

۸۹.....۵-۲ قرار منع تعقیب

۸۹.....۵-۳ قرار موقوفی تعقیب

۹۰.....۵-۴ قرار مجرمیت

۹۱.....منابع و مأخذ

۹۱.....الف- کتب

۹۴.....ب- مقاله

۹۴.....ج- سایت

۹۴.....کتب

۸۳.....مقاله

۸۳.....سایت

فصل اول

کلیات پژوهشی

۱-۱ مقدمه

رسیدگی به امر کیفری، تابع اصول و قواعدی است که اجرای درست و دقیق آن در مبارزه با بزهکاری و پیشگیری از آن، نقش عمده و اساسی دارد. این اصول و قواعد باید بر اساس مصالح اجتماعی و فردی و به موازات تحول قوانین جزایی ماهوی و بالآخره مقتضیات سیاست کیفری روز تدوین و تصویب شود. هرچند به نقل از "منتسکیو"، دانشمند و نویسنده کتاب «روح القوانين» و نیز "سزار بکاریا" بنیانگذار حقوق جزا و مصنف رساله «جرایم و مجازاتها» که می‌گویند: «منافع جامعه اقتضا می‌کند که قانون آیین دادرسی کیفری آن، متضمن قواعدی باشد که در کشف سریع بزه و به کیفر رسانیدن حتمی مرتکب، تأثیر قاطع داشته باشد» لیکن به عقیده حقوقدانان امروز، در حفظ منافع جامعه نباید از منافع فرد چشم‌پوشی و صرف‌نظر کرد. اگر محاکمه و کیفر بزهکار، مطلوب جامعه و منطبق با عدالت است، این عدالت اقتضا می‌کند که متهم نیز از حقوق دفاعی از جمله اثبات برائت خود برخوردار باشد و آزادی او تا زمانی که مسئولیت کیفری و گناهکاریش احراز نشده، سلب نگردد.

بنابراین، آیین دادرسی کیفری نه تنها باید حافظ حقوق جامعه باشد، بلکه باید حقوق دفاعی و آزادیهای فردی را نیز تضمین نماید، و بدون رعایت این حقوق، عدالت واقعی در امر کیفری هرگز وجود نخواهد داشت. در واقع همین هدف حفظ و حمایت منافع توأم بود که قوانین جزایی در نوآوری‌های خود به دادگاههای کیفری اجازه دادند در صورت مقتضی، حکم محکومیت یا مجازات را معلق و در مرحله اجرای مجازات، زندان را به آزادی مشروط بدل کنند و سپس بزهکار را تحت یکسری تدابیر گسترده مراقبتی و تربیتی قرار دهند. غرض از ایجاد این قواعد، رهایی بزهکار از تحمل کیفر نبود، بلکه معتقد بودند از طریق اجرای برنامه‌های اصلاحی و تربیتی، بهتر به هدف پیشگیری جرایم می‌توان تحقق بخشید و در نتیجه، منافع خود و جامعه هر دو به نحو مطلوب تأمین می‌گردد. چون تعقیب و مجازات سریع و حتمی مجرم در محدوده مصالح جمعی و فردی باید مطرح و پذیرفته شود، پس قواعد آیین دادرسی کیفری نیز باید حتی الامکان نیل به این هدف را میسر سازد. تعقیب کیفری یکی از مباحث مهم آیین دادرسی کیفری است که پاره‌ای قواعد آن مورد توجه تئوریسین‌های حقوق جزا قرار گرفته است.

چندان که به منظور تحقق بخشیدن به اهداف مجازات در مصالح فرد و جامعه، لزوم تعقیب یا عدم تعقیب کیفری را در محدوده اختیارات و تکالیف مقام صلاحیتدار در امر تعقیب، به بحث و تبادل افکار و تعاطی آرا در مجامع علمی و کانونهای اندیشه‌ای گذارده‌اند، و قانونگذاران نیز در تنفیح و اصلاح قواعد آیین دادرسی کیفری، این مهم را نادیده نگرفته‌اند. تصمیم به تعقیب کیفری یا به اصطلاح به حرکت درآوردن امر تعقیب، اصولاً به عهده دادستان بوده که به موجب تبصره ذیل ماده (۱۲) قانون تشکیل دادگاههای عمومی و انقلاب مصوب سال ۷۳ به عهده رئیس دادگستری شهرستان و استان محول گردیده است؛ لیکن گاهی مصلحت اقتضا می‌نماید که مقام صلاحیتدار قضایی با رعایت شرایط و قیودی از تعقیب کیفری صرف‌نظر نماید.

قانونگذار ایران برای نخستین مرتبه پس از تصویب قانون موقتی اصول محالمت جزایی، ضمن اصلاحاتی که به عنوان قانون تسریع دادرسی و اصلاح قسمتی از قوانین آیین دادرسی کیفری و کیفر عمومی، در بهمن ماه سال ۱۳۵۲ به عمل آورد، با وضع و تصویب ماده (۴۰) مکرر و دو تبصره آن، در تکالیف و اختیارات مدعی العموم در خصوص اختیارات تعقیب کیفری بزهکار، احکام نوینی را پیش‌بینی نموده و برای اولین بار تاءسیس حقوقی با اهمیتی را با عنوان «تعلیق تعقیب» در آیین دادرسی کیفری کشورمان انشا کرده و به رسمیت شناخت.

ماده (۴۰) مکرر و دو تبصره آن الحاقی ۱۳۵۲/۱۱/۲، چنین اشعار می‌دارند: «در امور جنحه هرگاه متهم اقرار به ارتکاب جرم نماید و این اقرار حسب محتویات پرونده مقرون به واقع باشد، در صورتی که دادستان با ملاحظه وضع اجتماعی و سوابق زندگی و روحیه متهم و اوضاع و احوالی که موجب ارتکاب جرم گردیده تعلیق تعقیب را مناسب بداند می‌تواند، با احراز شرایط زیر تعقیب کیفری او را معلق و پرونده را به دادگاه جنحه ارسال نماید:

آیین دادرسی کیفری نه تنها باید حافظ حقوق جامعه باشد، بلکه باید حقوق دفاعی و آزادیهای فردی را نیز تضمین نماید، و بدون رعایت این حقوق، عدالت واقعی در امر کیفری هرگز وجود نخواهد داشت.

۱. موضوع اتهام از جرایم مندرج در باب دوم قانون کیفری عمومی نباشد.

۲. متهم سابقه محکومیت مؤثر نداشته باشد.

۳. شاکی خصوصی در بین نبوده یا گذشت کرده باشد.

دادگاه جنحه در صورتی که قرار تعلیق را تأیید نماید، قرار قطعی است در غیر این صورت، طبق مقررات به موضوع اتهام رسیدگی خواهد شد. هرگاه درباره متهم قرار تأمینی صادر شده باشد پس از قطعیت قرار تعلیق، قرار تأمین ملغی الاثر خواهد شد.

تبصره ۱: قرار تعلیق کیفری در دفتر مخصوص در ادارهء سجل کیفری ثبت می شود. در صورتی که متهم ظرف سه سال از تاریخ صدور قرار تعلیق، مرتکب جنحه یا جنایتی شود نسبت به اتهام سابق نیز با رعایت مقررات تعدد جرم، مورد تعقیب قرار خواهد گرفت.

تبصره ۲: در مورد تعدد جرم هرگاه جرایم انتسابی توأماً واقع شده باشد، مانع از اجرای مفاد این ماده نیست و در صورتی که یکی از جرایم انتسابی از درجهء جنایی باشد، دادستان وقتی می تواند قرار تعلیق در مورد امر جنحه صادر نماید که امر جنایی منتهی به صدور قرار منع تعقیب شده باشد.

این ماده در سال ۱۳۵۶ با تصویب مادهء (۲۲) قانون اصلاح پاره‌ای از قوانین دادگستری، دستخوش تغییرات جزئی گردید. مقررات تعلیق تعقیب، به دادستان یا جانشین وی این اختیار را داده است که در جرایم جنحه به استثنای جنحه‌های باب دوم قانون مجازات عمومی (یعنی جرایم علیه امنیت داخلی و خارجی مملکت که مقررات آنها در حال حاضر در فصل اول از کتاب پنجم قانون مجازات اسلامی مصوب سال ۳۷۵ پیش‌بینی گردیده است) در صورت اجتماع شرایط و فقدان موانعی بتواند تعقیب کیفری متهم را تعلیق نماید. بدیهی است در صورت عدم تنبه متهم موصوف و ارتکاب جرم جدید از درجه جنحه یا جنایی، ظرف سه سال از تاریخ صدور قرار تعلیق تعقیب، ضمن رسیدگی به جرم جدید نسبت به اتهام سابق نیز پس از الغای قرار تعلیق تعقیب کیفری صورت خواهد گرفت.

۱-۲ بیان مسئله

رئیس دادرسی دادستان بود که به تعداد مورد نیاز دادیار و بازپرس (قضات تحقیق) در اختیار دارد که این مقامات قاضی بوده و دارای ابلاغ قضایی می‌باشند و مشهور به قضات ایستاده می‌باشند و در جریان تعقیب و تحقیقات مقدماتی پیرامون جرم اقدامات و تصمیماتی را انجام و می‌گیرند. تصمیم دو نوع است: (۱) اداری (۲) قضایی که تصمیم قضایی نیز به دو صورت است یا حکم است یا قرار در تشکیلات قضایی مقام صادرکننده حکم صرفاً قاضی دادگاه می‌باشد که مشهور به قاضی نشسته است

و مقامات قضایی دادسرا به هیچ‌وجه نمی‌توانند اقدام به محاکمه و در نتیجه حکمی صادر کنند بلکه صرفاً می‌توانند اقدام به اتخاذ تصمیم به صورت قرار نمایند. ماده ۲۹۹ قانون آیین دادرسی مدنی مصوب ۱۳۷۹/۱/۲۱ اشعار می‌دارد؛ (چنانچه رای دادگاه راجع به ماهیت دعوا و قاطع آن به‌طور جزئی یا کلی باشد حکم و در غیر این صورت قرار نامیده می‌شوند). لذا قضات دادسرا نمی‌توانند هم در ماهیت دعوا وارد شده و محاکمه کنند و اقدام به صدور حکم نمایند. بلکه فقط می‌توانند در حد صدور قرار پیش روند. با امعان نظر به مواد اصلاحی و تبصره‌های الحاقی سال ۱۳۸۱ قانون تشکیل دادگاه‌های عمومی و انقلاب و همچنین بالحاظ حکم مندرج در ماده ۳ اصلاحی این قانون و اقدام براساس قانون آیین دادرسی کیفری دادگاه‌های عمومی و انقلاب مصوب ۱۳۸۷ می‌توانیم قرارهای قابل صدور از سوی قضات دادسرای عمومی و انقلاب را به شرح ذیل بیان نمائیم.^۱

(۱) قرار منع تعقیب (۲) قرار موقوفی تعقیب (۳) قرار مجرمیت (۴) قرار تامین کیفری (۵) قرار عدم خروج از کشور (۶) قرار عدم صلاحیت (۷) قرار تامین خواسته (۸) قرار انانط
برخی از این احکام قرار نهایی می‌باشد و دسته دیگر مربوط به رسیدگی قضایی دادسرا می‌باشد که در این تحقیق قرارهای نهایی دادسرا بررسی و با حقوق مصر تطبیق داده می‌شود.

۳-۱ ضرورت انجام تحقیق

بررسی موضوع قرار نهایی با توجه به این که در حقوق ایران مسکوت مانده است به نظر برای روشن شدن ماهیت آن ضروری به نظر می‌رسد از طرف دیگر حقوق کشور مصر در این زمینه نیز شناخته شده نیست به همین دلیل بررسی نظام شکلی این دو کشور به نظر ضروری می‌باشد.

۴-۱ مشکلات موجود

در انجام این تحقیق مشکلاتی چندی پیش رو است که از جمله می‌توان به کمبود منابع در رابطه با حقوق مصر اشاره کرد از طرف دیگر باید گفت که انجام این تحقیق به لحاظ حقوق ایران نیز با

^۱. برای مطالعه مفصل رجوع کنید به محمدنژاد، پرویز، حقوق جزا: بررسی و نقد قرارهای صادره از سوی مقام‌های قضایی دادسرای عمومی و انقلاب (۱)، مجله اصلاح و تربیت، شماره ۳۸، اردیبهشت ۱۳۸۴، ص ۳۲.

مشکل مواجه می‌باشد و دلیل آن توجه کمی است که نویسندگان حقوق جزا و آیین دادرسی کیفری به این مسئله داشته‌اند.

۱-۵ پیشینه تحقیق

در این رابطه تا کنون تحقیق جامع و مستقلی صورت نگرفته است تنها می‌توان به برخی از تحقیقات اخیر با عنوان «آیین دادرسی جرایم سایبری» اشاره کرد که به بررسی قرار نهایی در سیستم مادی و سایبری پرداخته بود البته باید گفت این تحقیق، عنوان پایان نامه‌ای است که در دانشگاه قم توسط آقای حسین خادمی در زمستان سال ۱۳۹۰ دفاع شد. همچنین می‌توان به پایان نامه آقای اسمعیل ترابی با عنوان «نقض حقوق شهروندی در جریان دادرسی» اشاره کرد که در این پایان نامه به موارد نقض حقوق متهم در جریان صدور قرارنهایی پرداخته شده است. تمام این تحقیقاتی که در سطح دانشگاه‌ها صورت گرفته است و همچنین تحقیقاتی که اساتید محترم حقوق جزا در رابطه با آیین دادرسی کیفری انجام داده‌اند در رابطه با قرارنهایی ناقص می‌باشد که به نظر می‌رسد این مسئله از ضعف قانونگذاری نشأت می‌گیرد به همین دلیل باید به مبحث قرار نهایی بیشتر از این توجه شود.

۱-۶ سوال اصلی تحقیق

ماهیت قرارهای نهایی در حقوق ایران و مصر به چه صورت می‌باشد؟

۱-۷ سوالات فرعی تحقیق

۱. صدور قرار نهایی از اختیارات چه مرجعی است؟
۲. در مقابل قرار نهایی چه قرارهایی وجود دارد؟

۱-۸ فرضیه‌های تحقیق

۱. دادسرا مرجع صدور قرار نهایی می‌باشد.
۲. در حقوق ایران اشخاص مسئول در دادسرا مسئول کارهای اشتباه خود هستند در حالی که در حقوق مصر این افراد مصونیت نسبی دارند.
۳. در مقابل قرارهای نهایی، قرار اعدادی قرار دارد.

۴. نظام حقوق کیفری ایران و مصر شباهت‌های بسیاری به هم دارند مخصوصاً در زمینه قانون مجازات.

۱-۹ اهداف تحقیق

۱. بررسی ویژگی‌های دادرسی کیفری در دادسرا
۲. بررسی ماهیت دادسرا در حقوق ایران و مصر
۳. بررسی مرجع صدور قرارهای نهایی
۴. بررسی انواع قرارهای نهایی در نظام حقوقی ایران و مصر
۵. جایگاه بازپرس و دادستان در نظام حقوقی ایران و مصر

۱-۱۰ نوآوری تحقیق

این تحقیق از آن جایی که می‌خواهد به یکی از موارد اختلافی در حقوق ایران و مصر توجه کند و از طرف دیگر با توجه به این که ماهیت قرار نهایی در نظام حقوقی مصر تاکنون مشخص نشده است در نوع خود می‌تواند نوآوری محسوب شود.